

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

6. köide Tallinnas, kesknädalal, 3. juunil 1925. Nr. 23 (117)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Dr. rer. pol. Pikner: Eesti väliskaubanduse
analüüs riikide järele

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

Vene-Balti Laevachituse ja Mehaanika A.-S. juhatus

teatab, et nimetatud seltsi varandus on hoolekande alt vabastatud, mille tõttu aktsiaseltsi juhatus on ülaltähendatud asutustelt üle võtnud kõik seltsile kuuluvad varandused ja asunud Tallinna Laevachituse ja Mehaanika tehaste valitsemisele.

Võetakse vastu tellimisi:

a) Laevachituse alal

sõja-, kauba-, reisijate-, vedur- ja mootorlaevade, niisama ka spetsiaalotstarbega laevade peale, nii kui: ujuvate tuletornide ja päästelaevade, ujuvate tõstekraanade ja tõstelaevade, meremärkide- ja boide-panijate, süvendajate, aurulotjade, veopraamide peale ning praamide peale vedelmaterjaali veo tarvis jne.

b) Mehaanika osakonna alal

aurumasinate, raudteevedurite, tsistern-vagunite, aurukatelde, raudsildade, raudsarikate, elektri-tõstekraanade, põlevkivi-tehaste sisseseadete, igasuguste sepa- ja mehaanikatööde, väljatöötatud kui ka väljatöötamata malmi- ja vasevalu peale ja üldse kõiksuguste raudehituste ja igasuguste konstruktsioonide peale.

c) Parandustööde alal

võetakse vastu kõiksuguseid parandustöid laevachituse, kui ka mehaanilisel alal.

On olemas suur tagavara chitusterast ja teisi materjaale, mis kindlustab kiires korras tellimiste täitmist.

Oma sadam, varustatud kõigi tarviliste tehniliste abinõudega, igasuguse mahutavusega laevade laadimiseks ja lossimiseks. Laduruumid ja vabad platsid kaupade hoidmiseks.

Kõikide järelepärimiste ja küsimustega tellimise suhtes palutakse pöörata A.-S. Laevatehase peakontoris.

Kõnetr.: 83, ehk 5-93. Aadress: Tallinn, Telliskoppel.

Telegr. aadr.: „O T A B“.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
 pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kirj“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, kesknädalal, 3. juunil 1925. Nr. 23 (117)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Dr. rer. pol. Pikner: Eesti väliskaubanduse analüüs riikide järele. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 2. juunil 1925. a.

Riiklised Era
(milj. mrk.)

Eesti Panga laenu- ja emissioon. Kadunud headel aastatel valitses üldine arvamine, et Eesti Panga laenude pea-allikaks on emissiooni õigus. Arvati isegi, et seda emissiooni õigust palju ohtramalt tuleks tarvitada, kui Pank teda tarvitas. Tegelik elu on näidanud, et emissiooni varal õieti mitte penni võrragi tööstust ja kaubandust finanseeritud ei ole, vaid finanseerimise allikad on olnud palju reaalsemad, kui need trükitud kirjud paberid, mida Panga kassadest välja puistati. Kui võtta võrdluseks andmed viimase kolme aasta eest, siis saame laenude ja emissiooni liikumise kohta järgmise pildi:

1. mail 1922. a.	1381	308
„ „ 1925. a.	2586	1371
Kasvamine (+)	+ 1205	+ 1063

Nendest hoiummadest on praegu umbes 2,2 miljardi riiklisi valuutadeposiite. Kokkuvõetult oli Eesti Panga hoiummad kasvamine, millest aga ka nõndanimetatud era hoiummadest suurem osa on mitmesugused riigiasutuste summad, 2268 milj. mk. Sellega võis Eesti Pank deposiitide arvel laenusid suurendada 2,2 miljardi eest, nii et ümarguselt 1,2 miljardi marga kohta veel leida tuleb, kust Pank selle summa väljaandmiseks sai. Et selle kohta selgusele jõuda tuleb järgmist tähele panna: Eesti Panga ja Riigikassa rahamärkide emissioon oli meil samadel tähtpäevadel: (milj. mrk.)

	Eesti Panga „kodused“ laenud.	Ringvoolus olev rahamärkide summa
	miljonid	margad
1. mail 1922. a.	1959	3501
„ „ 1925. „	5715	3466
Kasvamine (+) ehk kahanemine (-)	+ 3756	- 35

	Eesti Panga tähed	Riigikassa tähed	Kokku
1. mail 1922. a.	630	2871	3501
„ „ 1925. a.	1807	1659	3466
Kasvamine (+) Kahanemine -	+ 1177	- 1212	- 35

Sellest võrdlusest on näha, et emissioon nende kolme aasta jooksul tõusnud ei ole, vaid koguni kahanenud, kuna laenud ligi kolm korda on tõusnud. „Koduste“ laenude all on siin mõeldud diskonto vekslid, konto-korrent laenud ja garantii-laenud, arvamata laenud välisvaluutas. Garantii-laenud, kui summad, mille alla õieti markasi kinni ei ole pandud, tuleksid mõlemis summas elimineerida, kuid see on seotud teatud raskustega. Kui oletada, et garantii-laenude kasvamine ümarguselt 300 miljoni oli, siis tuleb leida see allikas, kust ümarguselt 3,4 miljardi mk. laenu andmiseks ammutati. Hoiummad Eesti Pangas on kasvanud sama aja jooksul:

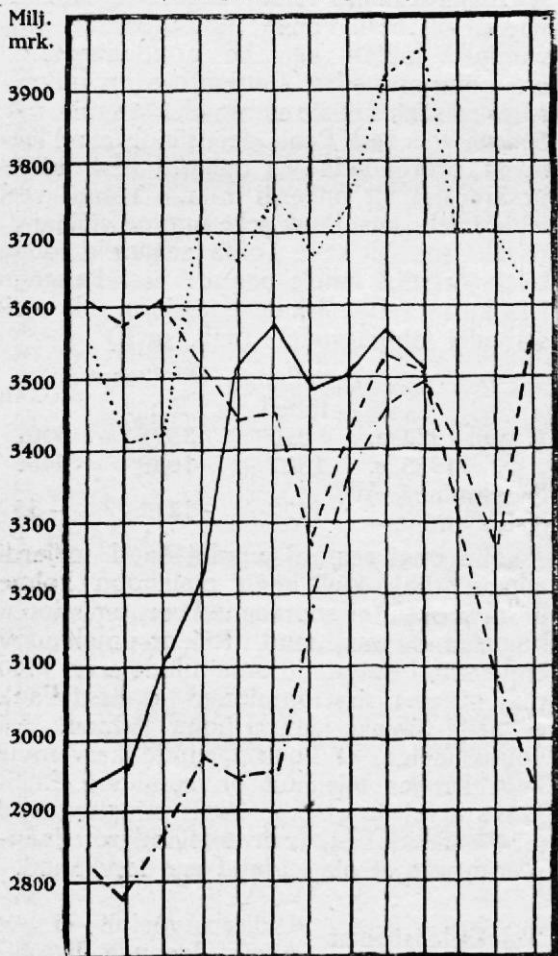
Siin ongi eelpool puudujäänud miljardi allikas. Ehk küll kogu emissioon kolme aasta jooksul ei suurenenud, on emissiooni kogusumma muutunud. Riik on omalt poolt emiteeritud kassatähti oma tulude arvel 1200 miljoni eest sissetõmmanud ja Eesti Pank on selle tühjaks jäänud koha täitnud. Nii võime ütelda, et kogu laenude kasvamine Eesti Pangas täielikult on sündinud Riigikassa arvel ja et Eesti Pank mingisuguseid teisi allikaid Eesti rahvamajanduse finanseerimiseks ei ole leidnud ega tarvitanud.

Tsirkulatsiooni üldiselt võetult ei ole niiviisi laenude liikumisel pikema aja jooksul olnud mingisugust mõju tsirkulatsiooni peale.

On olemas ainult üksikud momendid, kus see mõju avalikuks tuleb. Nii langes laenu summa 1923. a., viimastel kuudel ja selle langemise tagajärjeks oli ka tsirkulatsiooni kokkutõmbumine. Teine laenu langemine oli juuli-oktoobri jooksul 1924. a., mis ka võrdlemisi sügava jälje emissiooni liikumisesse jättis. Kuid võrdluse paistab selgesti välja, et emissiooni liikumine palju suurem oli, kui laenu liikumine, mis rohkem vormilist laadi kandis. 1. maist 1923. a. alates on kuni kõige viimase ajani olnud ringvoolus oleval rahahulgal langemise tendents, kuna laenu tõus üldiselt küll väiksemaks on jäänud kui see 1922. a. lõpust kuni 1923. a. lõpuni oli, kuid siiski üldiselt edasi on kestnud.

Emissiooni kõikumine on meil üldiselt võetult sesooniline nähtus, mis täpselt ühte

Tsirkulatsiooni kõikumised 1921–1925. a.
(1. augustist 1. augustini)



kuud a. s. o. n. d. j. v. m. a. m. j. j. a.
 ——— 1924/25. - - - - 1923/24. 1922/23.
 - · - · - 1921/22.

langeb meie majandusaastaga. 1. septembrist peale kuni aprill/maini tõuseb meil iga aasta ringvoolus olev rahahulk, 1. maist kuni 1. septembrini langeb. Ainsa erandi moodustab siin 1924. a., kus erakordsete abinõudega tsirkulatsiooni tõusu takistada püüti.

Käesoleval aastal on tsirkulatsiooni langemine olnud juba 1. aprillil nagu läinud aastalgi, kuna eelmistel aastatel see langemine algas 1. maist. Kuna meil laenu alal kasvamine praegu samas tempos edasi kestab, kui mineval aastal samal ajal, siis võib päris kindlasti oletada, et meil tsirkulatsioon kuni sügiseni ümarguselt kuni 500 miljoni võrra peab langema.

Tsirkulatsiooni tõusmise põhjused on võrdlemisi lihtsad: talisel hooajal kasvab tsirkulatsioon laenu ja valuuta ostude kulul, sügisest peale tarvitatakse aga suuri summe põllusaaduste realiseerimiseks. Sel ajal tulevad ka suuremad summad valuutat eksport-kaupade sisseostude tegemiseks, mis Eesti Panga kaasabil liikvel olevateks Eesti markadeks ümber muudetakse.

Suvel tarvitatakse aga raha vähem, sest et suvised operatsioonid väiksemad ja selle vastu tarvitatakse palju valuutat välisostude tegemiseks. Valuutat saadakse jällegi Eesti Panga kaasabil, kuhu valuuta ostuks tarvitavad margad kokku kogunevad ja vastavalt tsirkulatsioon väheneb. Kuna meil väljasolevate laenu langemist ja kokkutõmbumist peaaegu märgata ei ole, siis võib ütelda et tsirkulatsiooni kasvamisele ja kahanemisele vastab valuutatagavarade kahanemine ja kasvamine Eesti Panga.

Sellest seisukohast vaadatuna tuleb meil nähtavalt ka käesoleval aastal suurema valuuta väljavooluga Panga tagavaradest arvestada. Kuidas seda väljavoolu kokkukõlastada uue Eesti Panga instruksiooniga, ilma et selle all marga kurs ei kannataks, on väga raske aru saada. Juba praegu on tsirkulatsiooni kullakate peaaegu minimaalne – nii et tsirkulatsiooni vähenemine valuutatagavarade müügi abil võimata on ilma et ühtaegu iga müüdüd 3 valuuta marga kõrval 7 marka laenu näol sisse tõmmataks, et valuutakatte kolmandiku norm üleval saaks hoitud. Ollakse küll arvamusel, et tänavuaastane valuutanõudmine pakkumisega kaetud saab, kuid seda on väga raske tõestada, sest ilmaturu nõudmine meie eksportkaupade jaoks ei ole soodne. Peale selle ei või käesoleva aasta esimeste kuude suuri ekspordite mitte võtta

tõendusena, et meil ka järgnevad kuud suuri eksporte näitavad. Siin oli tähtsaks põhjuseks muu seas käesoleva aasta pehme talv, nii ei jääolud väljavedu ei takistanud. Selle järele võiks arvata, et ekspordkaupade tagavarad praegusel korral vähemad on kui läinud aastal.

Siia juure lisame tabeli tsirkulatsiooni liikumise kohta aastatel 1920.—1925.

Tsirkulatsioon kuu esimeseks:

	1924/25	1923/24	1922/23	1921/22	1920/21
August	2941	3592	3532	2825	1309
September	2974	3557	3403	2793	1410
Oktoober	3110	3586	3411	2884	1549
November	3223	3504	3689	2977	1707
Detsember	3505	3434	3635	2954	1890
Jaanuvar	3563	3442	3726	2955	2092
Veebruar	3465	3260	3647	3176	2237
Märts	3487	3410	3720	3364	2393
Aprill	3553	3521	3886	3447	2603
Mai	3495	3503	3932	3478	2871
Juuni		3285	3676	3376	2911
Juuli		3085	3677	3263	2779

Õ i e n d u s : Eeltoodud diagrammis on joonistaja alates 1. maist 1922. ja 1924. aasta jooned ära vahetanud, mida lahkesti silmas pidada ja vabandada palume.

Eesti väliskaubanduse analüüs riikide järele.

Dr. rer. pol. P i k n e r.

On nii mitmeti kirjutatud ja kõneldud ühe kui teise suurriigi tähtsusest meie väliskaubanduses, opereerides sealjuures kõikuvate ja juhuslike andmetega ja arusaadavalt ka oma sümpaatia tunnetega ühe kui teise riigi vastu. Iseäranis viimast tegurit võib kaubalepingute sõlmimisel tähele panna. Kuid vaadeldes meie väliskaubanduse 3 aastast tegelikku käiku, saame kõige parema pildi üksikute välisriikide tähtsusest meie väliskaubanduses. Väliskaubanduslist liikumist iga üksiku riigi kohta jälgides, avaneb ka võimalus nende riikide suhtes kindlat kaubanduspoliitikat luua.

Kaubalepingute läbi oleme seotud üle poole tosina riikidega. Esimene leping sõlmiti 20 / VII 1920 a. Inglismaaga, järgnevad lepingud sõlmiti Soomega ja Prantsusmaaga, mõlemad 29 / VI 1922 a. ja alles 1923 a. levines majandusliste sidemete loomine suurema ja tähtsama osa välisriikidega. Saksamaaga sõlmiti 20.XII. 1923. a. „esialgne majanduskokkulepe“, Lätimaaga 20.XII.1923. a. majandus- ja tolliuniooni eelleping, Rootsigi 2. XI. 1923. a. — kaubaleping, Daaniga 19. XI. 1923. a. — „Kaubanduslike vahetõrgete korraldamise nooted Eesti ja Daani-

Islandi vahel“ ja lõpuks Ungariga 7. III. 1923. a.—kaubaleping. Nagu teada, on kavatsusel kaubalepingu sõlmimine ka Ühisriikidega. Tähtsamatest kaubanduslikes läbikäimises olevatest riikidest, kellega meil kaubalepingud puuduvad, on Venemaa ja Belgia. Kui Venemaaga kaubalepingu sõlmimise viivituseks on mõõduandvad poliitilised tegurid, jääb teadmatuks mispärast meil Belgiaga, kellega võrdlemisi kaunis kena läbikäimine, iseäranis aga suur väljavedu, senini veel kaubalepinguid sõlmitud ei ole.”)

Kuivõrd soodsalt või ebasoodsalt need lepingud sõlmitud — on vara veel jälgida. Ainult Soome kaubalepingu kohta võiks konstateerida, et ta meile soodne oli, kui välja- ja sissevedu 3 aasta kohta võrdleme. Missuguse kuju meie kaubandusline läbikäimine kaubalepinguga seotud riikidega annab, näitavad alljärgnevad tabelid.

(v. l h k . 378)

Eesti sisse-väljaveo ja üldlääbikäigu võrdlust riikide järele on aluseks võetud dollar. Võrdlusi saab kahjuks ainult 1922. a. peale teha, kuna paari eelmise aasta kohta andmed puuduvad. Kuid võrdluseks võetud aastad iseloomustavad küllalt selgelt väliskaubanduse liikumist nii ühe kui teise riigi kohta, just oma mitmekesisuse tõttu majanduslikes konjunktuuris. Siin nivelleerib end juhusline majanduslike konjunktuuri moment.

Lühidalt iseloomustades võrdluseks võetud aastat, võib tähendada, et 1922. a. oli meil hea majandusline aasta, ehk küll kaubanduse bilans passiivne, kuid maksubilans oli aktiivne, transiitveo, optantide poolt sisseveetud väärtuste ja salakaubaveo pärast. Järgmisel 1923. a. paisub meie majandusline tegevus üle jõu, väliskaubanduse bilans muutub enneolemata passiivseks, transiitvedu kahaneb, väärtuste juurevool Venemaalt kahaneb, krediidi inflatsioon kutsus esile liiva peale rajatud ettevõtteid ja kõigele sellele näilikule tõusule seltsib põllumajandusline ikaldus. 1924 a. esimesel poolel hakkavad eelmise aasta majanduspoliitika tagajärjed avalduma: mark hakkab langema. Võetakse vastuabinõud käsile: valoriseerimine, krediitide piiramine, koosseisude kokkutõmbamine j.n.e. Tagajärjed: marga stabiliseerimine, tööstus- ja kaubandusettevõtete pankrotti jäämine, tööta tööliste hulga kasvamine, väliskaubandusbilansi aktiivseks muutumine. Suurt mõju meie

*) Tuletame autorile meele Tallinna hoburaudteed I Toimetust.

Riik	S i s s e v e d u (tuh. doll.)							
	1922		1923		1924		Kokku	
	\$	0/0	\$	0/0	\$	0/0	\$	0/0
Saksa	8.866,9	54,7	13.798,8	51,0	7.438,6	36,1	30.104,3	47,2
Inglise	2.404,9	14,9	5.336,2	19,7	2.921,3	14,1	10.602,4	16,8
Vene	239,9	1,5	1.095,8	4,0	2.680,6	13,0	4.016,3	6,3
Ühisriigid	379,4	2,3	989,3	3,7	2.631,4	12,7	4.000,1	6,2
I grupp	11.891,1	73,4	21.220,1	78,4	15.671,9	75,9	48.783,1	76,5
Läti	721,1	4,5	999,5	3,8	796,3	3,9	2.516,9	3,9
Danzig	1.181,8	7,3	1.111,7	4,1	238,1	1,2	2.531,6	3,9
Soome	1.033,2	6,4	864,8	3,2	500,4	2,5	2.398,4	3,8
Rootsi	436,2	2,7	862,9	3,2	831,5	4,0	2.130,6	3,3
Daani	569,9	3,5	829,4	3,1	547,7	2,7	1.947,0	3,1
II grupp	3.942,2	24,4	4.668,3	17,4	2.914,0	14,3	11.524,5	18,0
Belgia	162,4	1,0	632,9	2,3	334,1	1,6	1.129,4	1,7
Hollandi	162,4	1,0	297,3	1,0	567,9	2,8	1.027,6	1,6
Prantsuse	26,2	0,2	153,8	0,6	190,0	0,9	369,9	0,6
Norra	11,4	—	28,5	0,1	182,7	0,9	222,5	0,3
Leedu	—	—	19,1	0,1	14,8	0,1	33,9	—
Muud riigid	5,4	—	30,1	0,1	713,7	3,5	749,2	1,3
III grupp	367,7	2,2	1.161,7	4,2	2.003,2	9,8	3.532,5	5,5
K o k k u	16.201,0	100	27.050,1	100	20.589,1	100	63.840,1	100

V ä l j a v e d u (tuh. doll.)								
Inglise	3.105,9	22,2	5.642,9	34,1	6.733,5	33,4	15.492,3	30,4
Saksa	1.766,0	12,7	1.780,0	10,8	4.536,7	22,5	8.082,7	16,0
Vene	3.580,1	25,7	1.104,2	6,7	1.063,1	5,3	5.747,4	11,3
Belgia	1.005,5	7,2	1.487,1	9,0	1.323,0	6,6	3.815,6	7,5
I grupp	9.457,5	67,8	10.014,2	60,6	13.656,3	67,8	33.138,0	65,2
Läti	901,4	6,5	1.335,4	8,0	1.500,2	7,5	3.737,0	7,3
Soome	944,8	6,8	1.394,2	8,5	1.333,9	6,7	3.672,9	7,3
Rootsi	918,1	6,6	1.664,6	10,0	1.051,4	5,2	3.634,1	7,1
Daani	590,5	4,2	1.033,4	6,2	1.289,0	6,4	2.912,9	5,7
II grupp	3.354,8	24,1	5.427,6	32,7	5.174,5	25,8	13.956,9	27,4
Prantsuse	393,2	2,8	241,8	1,5	669,9	3,3	1.304,9	2,6
Hollandi	248,0	1,8	110,5	0,7	154,1	0,7	512,6	1,0
Leedu	—	—	208,3	1,2	229,7	1,1	438,0	0,8
Danzig	115,7	0,8	196,6	1,2	72,1	0,4	384,4	0,8
Ühisriigid	96,8	0,7	212,0	1,3	75,1	0,4	383,9	0,8
Norra	10,3	—	70,7	0,4	51,5	0,3	122,5	0,2
Muud riigid	270,3	2,0	74,7	0,4	33,6	0,2	378,9	1,2
III grupp	1.134,3	8,1	1.114,6	6,7	1.286,3	6,4	3.535,2	7,4
K o k k u	13.946,6	100	16.556,4	100	20.117,1	100	50.630,1	100

väliskaubanduse peale avaldab ka meiega kaupleva välisriigi majandusline olukord. Paremaks näiteks olgu Saksa inflatsiooni aeg 1921–1923 a., iseäranis aga viimasele tähendatud aastal ja 1924 aasta, mil hinnad hoopis kõrgemad olid kuldmarka maksmapanemise tagajärjel.

Kolme aasta üldlääbikäigu võrdlustel riikide järel on seega kaasamõjuvad olnud nii hea kui halva majanduslike konjunktuuriga ajad, mis omakord kindlamini piirab ja selgemini ära näitab meie nõuetest tingitud keskmist tarvidust kaupade järel välisriikidest ja iga riigi osatähtsust nende nõuete täitmises.

59,7%, 1923. a. – 51% ja 1924. a. – 36,1% üldsisseveost). Selle põhjus on selge, kui arvesse võtta inflatsiooni aega Saksamaal 1922. a. millal kaupa veel Saksa markade vastu müüdi, kuna 1923. a. leppeid seal ainult välisvaluutas tehti, ühtlasi hinnad alla ilmaturu hindade seisid. Hoopis aga muutus pilt 1924. a. mil hinnad, rentmarga maksmapanemisega, mitmeski aines üle ilmaturuhindade tõusid. Sellest on otsekohe tingitud järsk (1923. a. – 51,0% ja 1924. – 36,1%) sisseveo kahanemine Saksamaalt.

Kuid samuti on ka Inglise osatähtsus meie sisseveos langenud (1923. a. veel 19,7%

R i i k	Ü l d l ä ä b i k ä i k (tuh. doll.)							
	1922. a.		1923. a.		1924. a.		Kokku	
	\$	o/o	\$	o/o	\$	o/o	\$	o/o
Saksa	10.633,1		15.578,7		11.975,3		38.187,0	33,4
Inglise	5.510,8		10.979,1		9.654,8		26.154,7	22,8
Vene	3.820,0		2.200,0		3.743,7		9.763,7	8,5
Läti	1.622,5		2.335,0		2.216,5		6.253,9	5,5
I grupp	21.586,4	71,6	31.093,8	71,3	27.670,3	67,9	80.359,3	70,2
Soome	1.977,9		2.259,0		1.834,3		6.071,3	5,3
Rootsi	1.354,4		2.527,4		1.882,9		5.764,7	5,1
Belgia	1.167,8		2.120,1		1.657,1		4.945,0	4,3
Daani	1.160,5		1.862,8		1.836,7		4.859,9	4,2
Ühisriigid	476,1		1.201,4		2.706,4		4.384,0	3,8
II grupp	6.136,7	20,4	9.970,8	22,9	9.917,5	24,4	26.024,9	22,7
Danzig	1.297,4		1.308,3		310,2		2.916,0	2,6
Prantsuse	419,4		393,6		859,9		1.674,8	1,5
Hollandi	410,4		407,8		722,0		1.540,2	1,3
Leedu	—		227,4		244,5		471,9	0,4
Norra	21,7		99,2		234,2		355,1	0,3
Muud riigid	275,8		104,7		747,6		1.128,1	1,0
III grupp	2.424,7	8,0	2.544,0	5,8	3.118,4	7,7	8.086,1	7,1
Kokku	30.147,8	100	43.606,5	100	40.706,2	100	114.470,3	100

Endi sisseveo alal võime riike osatähtsuse järele kolme gruppi jaotada. Esimesse kuuluvad: Saksa, Inglise, Vene ja Ühisriigid, teise: Läti, Soome, Rootsi, Daani ja Danzig, kolmandasse jääksid kõik ülejäänud riigid. Kolmveerand meie sisseveost varustatakse esimese grupi riikide poolt, üks viiendik osa – teise, ja ülejäänud osa – kolmanda grupi poolt.

Suurimat tähelepanu väärib esimene grupp, nende seast Saksa, Inglise ja Vene. Ligi-pool (47,2%) üldsisseveost on 3 aasta jooksul Saksamaalt tulnud, kuna Inglismaalt ühe kuuendiku osa olemas sisse vedanud. Võrdlemiseks on Saksa osatähtsus sisseveos aasta-aastalt langenud (1922. a. –

1924. a. – 14,1% üldsisseveost). Põhjuseks on tekstiiltooresainete, eriti puuvilla ja puuvillase riide sisseveo vähenemine, mis peaaesjalikult Inglismaalt sisse veeti.

Saksa marga stabiliseerimise ja hindade tõusu tõttu vähenes sissevedu Saksamaalt 1924. – 46,1% võrra, kuna Inglismaalt sissevedu peaaegu sama võrd – 45,3% vähenes, hoolimata sellest, et Inglise turul mingisuguseid mõõduandvaid majanduslisi muudatusi ei olnud. Üldine sissevedu 1924. a. on aga 23,9% ehk ümarguselt 6,5 milj. dollari võrd vähem 1923. a. sisseveost.

Nagu teada kahanes meie sissevedu marga langemise, valuuta vähesuse ja krediitide piiramise tagajärjel. Et mitte ainult

need sisemised tegurid meie sisseveo vähenemise põhjusteks ei olnud, vaid tähtsal määral sisseveo vähenemisele ka Saksa rahaturu seis ja turuhindade tõus kaasa aitas, tõendab asjaolu kui 1923. a. ja 1924. a. sissevedused ilma Saksa osata võrdleme. Sel korral teeb 1924. a. sissevedu 99,24% – 1923. a. sisseveost välja. Teiste sõnadega meie üldsissevedu 1924. a. on vähenenud selle osa (6,461,0 tuh. doll.) võrra, mis 1924. a. Saksamaalt vähem sisse veeti (6,360 tuhat dollarit). See näitab küllalt selgelt kui ärarippuv meie väliskaubandusline tegevus meie tähtsama kaubamuretseja majanduslisest ja rahalisest konjunktuurist on.

Väljaveos seisab Inglismaa esimesel kohal, kuhu ükskolmandik meie ekspordist läheb. Järgmine väljaveomaa on Saksamaa. Saksa marga stabiliseerimisega on põhjalikult muutunud meie väljavedu Saksamaale. Samal ajal kui Inglise osatähtsus meie väljaveos 34,1% pealt 33,4% peale langeb, tõuseb Saksamaale väljavedu 1924. a. 10,8% pealt 22,5% peale, ehk summaliselt võetud veetakse 1924. a. üle 2 ja poole korra rohkem Saksamaale kui 1923. a. Eesti üldväljavedu 1924. a. on 21,5% kasvanud. Siin ilmutab end sama nähtus, mis sisseveoski. Suurem osa selle väljaveo kasvust langeb nende kaupade arvele, mis Saksamaale veeti. Seda on näha, kui 1923. ja 1924. a. väljavedused jällegi ilma Saksa osadeta võrrelda; sel korral näitas 1924. a. väljaveo kasvamine kõigest 5,4% kuna ta tegelikult 21,5% oli.

Kas Inglis- või Saksamaa meie 1925. a. väljaveos esimesel kohal seisab, on raske ennustada, tõenäoline aga on, et väljavedu Saksamaale kiirelt tõuseb ja võistlus mõlema maa vahel esimese koha pärast ees on.

Kolmanda koha meie väliskaubanduses omab Venemaa. Viimastel aastatel on sissevedu Venemaalt järjekindlalt tõusnud (1922. a. – 1,5%, 1923. a. – 4,0% ja 1924. – 13,0% üldsisseveost). Sisseveo suurenemine Venemaalt on sündinud teravilja arvel, mida viimastel aastatel rohkesti sisse veeti. Teises suunas liigub meie väljavedu Venemaale, siin on järjekindlat kahanemist märgata. Veel 1922. a. läks üle veerandi üldväljaveost Venemaale, kuna järgmistel aastatel juba palju vähem, 1923. a. – 6,7% ja 1924. a. kõigest 5,3% üldväljaveost. Kui kaubandusbilans Venega 1922. ja 1923. aastal veel aktiivne oli, muutub ta 1924. a. passiivseks ja sisse- ja väljaveo liikumist

nende aastate kohta vaadeldes paistab, et Vene meie sisseveomaaks muutumas on. Kahtlemata avaldub siin Vene majandus- ja väliskaubanduspoliitika piiririikide vastu.

Alalist sisseveo kasvamist võib veel Ühisriikidest konstateerida (1922. a. – 2,3%, 1923. a. – 3,7% ja 1924. – 12,7%). Ka siin on mõõduandev olnud teravilja sissevedu. Hoopis tähtsusega ja vastandis liikumises seisab meie väljavedu Ühisriikidesse.

Teist gruppi meie väliskaubanduses moodustavad Läti, Soome, Rootsi ja Daani.

Sissevedu Lätist*) võrrelduna 1923. aastaga on summaliselt kahanenud, samal ajal kui väljavedu suurenenud on.

Mis Soome, Daani ja Rootsi osatähtsuse Eesti väliskaubanduses puutub – siis langeb sissevedu mõlemast riigist järjekindlalt, iseäranis aga sissevedu Soomest (1922. a. – 6,4%, 1923. a. – 3,2% ja 1924. a. – 2,5%), milleks suuresti kaasa aidanud Eesti-Soome kaubaleping. Sissevedu Daanist kahaneb aeglasemalt (1922. a. – 3,5%, 1923. a. – 3,1% ja 1924. a. 2,7%) kuid järjekindlalt, selle vastu on Daani meil kindlaks väljaveomaaks kujunemas (1922. a. väljavedu – 4,2%, 1923. a. – 6,2% ja 1924. a. – 6,4%). Vastupidises suunas liigub sissevedu Rootsist, millele tuntava tõuke andsid Rootsi põllumajandusline- ja kaubakrediit (sissevedu 1922. a. – 2,7%, 1923. a. – 3,2% ja 1924. a. – 4,0%). Ka väljavedu Soome ja Rootsi on tõusnud 1923. a., kuid läinud aastal on tuntavat kahanemist jälle märgata nii Soome (8,5% pealt 6,7% peale) kui ka Rootsi, viimases ligi poole võrra (10,0% pealt 5,2% peale) või arvel, mis 1924. a. Rootsi asemel Saksamaale hakkas valguma.

Ka Danzigi kaudu tuleb hulk kaupa, kuid ta esineb sisseveetavate riikide seas kauba ümberlaadijana ja edasisaatjana. Aasta-aastalt langeb ta tähtsus meie selles osas. Kui 1922. a. veel 7,3% sisseveost Danzigi kaudu tuli, kahaneb see hulk 1923. a. – 4,1% ja 1924. a. – 1,2% peale. Seda sama võib ka väljaveo suhtes konstateerida.

Tähtsamateks eksportmaadeks on veel Belgia ja Prantsusmaa, iseäranis aga esimene. Belgiasse lähevad meie tekstiil- tööstuse saadused ja puusaadused ja väljavedu sinna on ligi 3,5 korda suurem sisseveost.

Ülejäänud riikide osatähtsus Eesti väliskaubanduses on tähtsusega ja kannab juhuslikku laadi.

*) Tuleb tähele panna, et Läti kaudu kaupa ka transiidina tuleb, kusjuures saatemaa tähendamata on jäetud ja seega Lätist sisseveo arvele langeb.

Euroopa osade järele jaotades kujuneb meie sisse- ja väljavedu 3 aasta jooksul keskmiselt, järgmiselt:

	Sissevedu	Väljavedu.
Kesk-Euroopa	51,1 prots.	17,0 prots. 1)
Lääne "	21,2 "	41,5 "
Piiriiriigid	8,0 "	15,7 "
Skandinavia	6,7 "	13,0 "
Venemaa	6,3 "	11,3 " 2)
Ameerika	6,4 "	1,2 "
Muud	0,3 "	0,3 "
	100 prots.	100 prots.

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud raamatud.

- „Õigus“ nr. 3. – 1925. a.
 „Kasvatus“ nr. 5. – 1925. a.
 „Eesti Mets“ nr. 5. – 1925. a.
 „Uus Talu“ nr. 5. – 1925. a.
 „Ajalooline Ajakiri“ nr. 2. – 1925. a.
 „Ametiühendusline kuukiri“ nr. 7. – 1925. a.
 „Pharmacia“ nr. 2. – 1925. a.

Kroonika.

Eesti.

Valitsus maapanga põhikirja heaks kiitnud.

Vabariigi valitsus kiitis heaks maapanga põhikirja, mis oli ministrite komisjonis läbivaatamisel, ja otsustas ta riigikogule esitada. Muudatusena tuli põhikirja, et riigikontrolöör ei kuulu mitte maapanga juhatuse koosseisu, vaid võtab juhatuse koosseisust sõnaõigusega osa, kuna riigikontrolli asemel maapanga juhatuse kohtuminister kuulub. V. Maa 27. mail 1925.

Maieri vabriku toetamise ümber. Kuigi Maieri keemiavabrikul on väljaveo tööd peale, tekitab raske seisukorra krediidi puudus. Vabariigi valitsus, harutades Maieri vabriku seisukorda, leidis, et raske on vabrikut krediteerida, kuna ta juba 15 miljoni marka Eestil pangale võlgneb. Teisest küljest ei ole jälle sugugi soovitatav, et vabrik seisma jääks, sest selge on, et ta edasi töötada võiks. Valitsus otsustas küsimuse lähemal koosolekul veel kaalumisele võtta.

Kas maksustada riiklikku põlevkivi tööstust?

Riikliku põlevkivitööstuse 1924. a. aruanne anti valitsuse poolt sisuliseks läbivaatamiseks ministrite komisjonile.

Ühtlasi puudutas valitsus küsimust, kas on õiglane, et riikiline põlevkivitööstus vaba on tööstuse- ja puhtakasu- ning kontsessioonimaksudest, mis temale võimaldab suuremat puhaskasu näidata, kui eraalgatuse alusel töötavad ettevõtted seda võivad. Kindlat otsust ei tehtud, kuna leiti, et see on õieti arvestamise viisi küsimus, sest riikliku põlevkivitööstuse sissetulekud kuuluvad nii kui nii riigile ja sisulikkud vahet ei ole selles, kas need sissetulekud tulevad riigikassasse tööstusmaksudena või ettevõtte puhtakasu. Pvl. 27. mail 1925.

Põlevkivi- ja tsemenditööstuse head väljavead. Kohtla põlevkivikaevandus töötab praegu kaunis edukalt nelja retordiga. Põlevkivi päevane toodang ulatab 90 vaguni peale, millest 1200 puuda õli saadakse. Töölisi on praegu 1300 ümber, millist arvu 500–800 tööliste võrra suurendada kavatsetakse.

Tsemendivabrikud Aseri ja Kunda on tellimistega koormatud. Praegu valmistatakse kahes vabrikus 2000 pütti tsemienti päevas. Tsemendivabrikud töötavad keerlevate retortidega ning tarvitavad põlevkivi kütet.

Pütsi jaama lähedal asuv Eesti kiviõlivabrik on praegu seismas, kuid kavatses lähemal ajal suurema õlivabriku õles ehitada.

1) 1924 a. tegelikult suurem – väljaveo kasvamine tõttu Saksamaale.

2) Niisugune suur väljaveo protsent on tingitud 1922 a. suurest väljaveost Venemaale (25,7%). 1924 a. eest üksikult võetud, muutub loomulikult see protsent.

Vanamõisa kaevandus produtseerib päevas 420 pd. õli, mis läheb peaaesjalikult Maieri vabrikule ümbertöötamiseks. Pvl. 30. mail 1925.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

1–7 maini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksporikaupu.

47 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 603,4 tonni ja 33 saadetust bargaash-kaupu, kaal 1089,0 klgr.

2. Transiitkaupu.

1 vagun segakaupa, kaal 8,6 tonni.

Ühes ekspordikaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 48 vagunit kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

3 vagunit takku, kaal 17,0 tonni; 1 vag. kanepit, kaal 6,5 tonni ja 1 vagun 39 elus seaga (a/s „Külmetusele“).

Kokku nõukogude Venemaalt tulnud 5 vagunit kaupu, 8 saadetust bargaashkaupu, kaal 233,1 klgr. ja 1 suure kiiruse kauba saadetus, kaal 1905 klgr.

8–14 maini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksporikaupu.

54 vagunit ajalehe- ja trükipaberit 717,6 tonni, 1 vagun tühje kotie, kaal 0,5 tonni ja 1 vagun viljakaitse ustega (raudtee oma laadimise materjal).

Kokku 56 vagunit ekspordikaupu ja 31 saadetust bargaash-kaupu, kaal 560,3 klgr.

2. Transiitkaupu.

3 vagunit sidronihapet, kaal 39,3 tonni.

Ühes ekspordikaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 59 vag. kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

8 vagunit 325 elus seaga (a/s. Külmetusele), 13 tsisterni naftat, kaal 166,3 tonni; 3 vag. päevalille seemneid, kaal 32,3 tonni; 1 vag. kanepit, kaal 8,0 tonni; 2 tsisterni masuuti, kaal 26,5 tonni ja 1 vag. mineraalveff (pudelites), kaal 12,2 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt tulnud 28 vag. kaupu ja 7 saadetust bargaash-kaupu, kaal 694,5 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

1–7 maini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

12 vagunit Aseri tsementi, kaal 187,3 tonni; 1 vagun 8 hobusega; 4 saadetust Tartu „Pain Normali“ leivavabriku kúpsetatud teraleiba, kaal 2632 klgr.; 1 saadetus mitmesugust pudukaupa, kaal 755,2 klgr.; 1 vagun jäätõõstuse masinaid, kaal 8,2 tonni; 1 platvorm veduri tsilindriga, kaal 1405 klgr.; 1 vagun tooreid konte, kaal 9,8 tonni; 3 jäävagunit värske kalaga, kaal 30,9 tonni; 1 vag. vasikanahku, kaal 5,1 tonni; 2 vagunit segakaupa, kaal 11,7 tonni ja 1 vagun villaseid kaitse, kaal 3,3 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun suhkrut, kaal 15,0 tonni; 2 vagunit heeringaid, kaal 24,9 tonni; 2 tsisterni bensiini, kaal 22,1 tonni; 1 vagun superfosfaati, kaal 16,5 tonni; 5 vagunit segakaupa, kaal 11,6 tonni; 1 vagun gipsi, kaal 16,9 tonni; 1 saadetus väljatõõstatud nahka, kaal 438 klgr.; 1 saadetus taimerasva, kaal 548 klgr.; 1 saadetus mitmesugust pudukaupa, kaal 140 klgr.; 1 platvorm tammelaudu, kaal 13,2 tonni; 2 vagunit põllurammu, kaal 26,5 tonni; 1 saadetus raudkaupa, kaal 560 klgr. ja 1 vagun rukist, kaal 16,2 tonni.

8–14 maini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

15 vag. tsementi, kaal 225,1 tonni; 1 vag. vana ajalehepaberit, kaal 12,4 tonni; 2 vag. 15 hobusega; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 814,1 klgr.; 1 jäävag värsket kala, kaal 10,7 tonni; 1 segavagun 1 elus sea ja 3 elus vasikaga; 1 vag. vanu kasukaid, kaal 1388 klgr.; 1 saadetus puuvillariiet, kaal 563 klgr. 1 vag. rukkiseemet, kaal 0,7 tonni ja 2 vag. segakaupa, kaal 2,5 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

5 vag. heeringaid, kaal 42,7 tonni; 1 vag. suhkrut, kaal 15,9 tonni; 8 vag. segakaupa, kaal 13,2 tonni; 1 vagun rauda, kaal 7,5 tonni; 1 saadetus puuvillalõimi, kaal 1171 klgr.; 3 tsisterni bensiini, kaal 36,4 tonni; 1 saadetus mitmesugust pudukaupa, kaal 166 klgr. ja 1 segavagun 1 lehma, majakraami ja põllu-tööriistadega.

Linade ja linaseemnete väljavedu 1924. a. (Kaubandus-tööstusministeeriumi kokkuvõtte). Linade väljaveo hooaeg langeb kahte kalendriaastas. Statistika keskbüroo andmed, mis linade väljaveo kohta käivad, näitavad väljavedu kalendriaastas ja sellepärast peab meeles pidama, et 1924. a. väljaveos oli osa linu 1923. a. ja teine osa, mis aasta lõpul välja veeti, 1924. a. saagist.

Kogu linasaak arvatakse 1924. a. üle 12.000 meetertoni suur olevat. Linaseemnete saak oli sama suur. Need saagid olid suuremad kui eelmistel aastatel, aga veel mitte nii suured kui enne sõda. Tegelikult peab saak veel suurem olema kui statistilised andmed näitavad.

Linade väljavedu oli 1924. a. ka suurem kui eelmistel aastatel, nii kaalu kui väärtuse poolest. 1921 a. saadik on ta pool suuremaks kasvanud. Veeti välja:

Aastad	Meeter-tonnid	Tuhanded Emk.
1921	5.226	—
1924	10.432	1.690.473

Kõige rohkem Eesti linu on 1924. a. Suur-Britanniasse veetud 1922. ja 1923. a. läks neid Belgiasse rohkem.

1924. a. linade väljavedu üksikute maade järele näitab järgmine tabel:

Maad	Meeter-tonnid	Tuhanded margad
S.-Britannia	3.780	617.643
Belgia	2.696	411.632
Saksamaa	1.923	321.401
Soome	1.091	168.602
Prantsusmaa	603	115.513
Rootsi	176	28.902

Linade sissevedu on väga väike. 1924. a. on ainult 95 meetertoni sisse veetud.

Peale linade veeti veel 1924. a. 878 m. tonni takkusi ja linakeruse jäärtusi 878 m. tonni ligi 85 milj. marga väärtuses välja. Kuna linade väljavedu on kasvanud, näitab linaseemnete väljavedu tugevat kõikumist. 1922. a. tõusis väljaveetud linaseemnete hulk üle 3 tuhande m. tonni, langes siis 1923. a. 503 tonni peale ja on 1924. a. jälle 2.823 m. tonnini tõusnud. Kõikumist võib sellega seletada, et 1923. a. vihmane sügis rikkus palju linaseemet, nii et see ainult õlivabrikutele kõlbas, aga külviseemneks mitte. Kuna toll külviseemne väljavedu hõlbustab ja see seeme ka paremit hinda maksab, siis puudus 1923. a. selle seemne väljaveoks alus.

Ametlikud teated kaubandustööstus-ministeeriumilt.

Soome.

Kartuli hinnad Helsingis. Eesti kartulite hinnad Helsingis on praegu 50–60 Smrga ümber hekto. Küsimine on keskmisest nõrgem. Nagu kevadel juba teatasime, oli arvata, et nii pea kui Eesti kartulid siia rohkem ilmub, langeb hind 60 Smrga peale hektost; nii on ka läinud. Kevadel arvati, et Soomes talve ajal olla palju kartulid müdanenud. Nüüd aga selgub, et kadu nii suur ei ole olnud, sest isegi seemnekartulid küsitakse vähe. Üldse ongi Eestist tänavu kevadel vähem kartulid toodud kui varemalt. Teised arvavad, et kartulilaevu on siin olnud poole vähem kui eelmisel aastal. Siin viibivad Eesti laevnikud ütlevad, et peapõhjuse, mispärast kartulihinnad Eestis on kõrged, on see, et Rootsis on viimastel aegadel head hinda saadud.

Latvija on jälle ostnud Soomes 600 „Lacta“ koorelahutajat hinnaga 250.000 Smk. ja on Soome annud vastava summa ekspordikrediiti. Nagu mäletame, osteti Latvijas varemini 300 samasugust koorelahutajat.

Läti.

Puukaubandus paraneb. „Latvijas Vestnesis“ nr. 106–14. mail: Viimasel ajal müüdi suurem partiid puid väljamaale ja ühenduses sellega on puude väljavedu kasvanud. Üle 20 aurulaeva laadivad praegu sadamas puid.

Tolli jalgraste osade pealt alandatud. „Latvijas Vestnesis“ nr. 106–14. mail: Rahaministri korralduse põhjal astus tolli alandamine jõusse. Nüüd maksetakse jalgratta gummi osade pealt endise 2 latfi asemel 1.50 latfi kgmst., kettide pea't aga raua väljatõõtamise normide järele.

Veel üks diskonto protsendi alandamine. „Latvijas Vestnesis“ nr. 106–14. mail: Alates 9. maist on Läti Ametnikkude Hoiu-Laenukassa vekslite diskonto protsenti 15 pealt 12⁰/₀ peale alandatud.

Meie kaubanduse bilansi passiviteet hakkab vähehaaval kaduma. „Latvijas Vestnesis“ nr. 106–14. mail: Viimasel ajal on import, mis veel veebruaris õige suur oli, vähehaaval vähenema hakanud ja teeb praegu ainult poole veebruarikuu impordist välja.

Sellevastu näitab ekspordi viimasel ajal tuntuvat kasvu, iseäranis puukaubanduses, nii et praegust seisukorda meie kaubanduse bilansi passiviteedi alguseks võib lugeda. Impordi vähenemine avaldab head mõju ka meie välisvaluuta tagavarade ja kursi peale. Üldiselt ei avalda rahaturul nii palju mõju valuuta vähenemine, kui mõned spekulandid, kes püüavad juhusst kasutada ja oma taskusi täita.

Ülejääk riigi eelarves. „Brihva Seme“ nr. 107 - 15. mail: Siamaale, s. t. 6 nädali jooksul on jooksva aasta eelarves 7 milj. lat. ülejääki olemas. Riigi arve te seisukord saab aga peale eelarve vastuvõtmist Saeval poolt muutuma, sest ministriumite era-kordseteks väljaminekuteks ettenähtud summast ei saa praegu veel mitte tarvitada.

Kontroll sisseveetava tooresnaha pealt. „Lai-vis“ nr. 1087 - 14. mail: Tolli peavalitsus pööras rahaministri poole ettepanekuga, et kõik väljamaalt sisseveetavad tooresnahad, enne kui nad tollist välja lastakse, saaks veterinaararsti poolt kontroleeritud. Ettepanekut moitveeritakse sellega, et suve ajal tooresnahu sisse vedades, nendes palju mustust leidub, milles kardetavad haigused võivad tekkida, nagu see läinud aastal oli. Rahaminister on ettepanekuga nõus ja annab uue korralduse selle kohta välja.

H. K.

Teated ettevõtete tegevusest.

Kaubandus-tööstusministeeriumi tööstuse osakond on järgmistele uute tööstusettevõtete sisseadmiseks ja tööalgamiseks luba annud:

Aleks. Tabor'ile ja **Ernst Kalfole** Tallinnas, Luise tän. nr. 34 metallitööstuse „Laverna“ sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökoda annab 12 töölisele tööd. Töötab elektrijõul valmistades peaaesjalikult tubaka-, hülsi- ja papiitööstuse masinaid ning nende osasi; peale selle parandab veel muid masinaid ja aparate. Tubaka- ja hülsi-papiitööstuse masinate ja nende osade valmistamiseks on töökoda ka väljamaalt - Leedust ja Lätit - tellimisi saanud.

Heinrich Johanson'ile Tallinnas, Suur Pärnu mt. nr. 16 elektrochemia töökoja „Urania“ sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökojas leiab 40 töölisele tööd. Valmistatakse kuive galvaanilisi elemente ja patareisi.

Hans Kõõnberg'ile Suure-Kõpu vallas „Solo-veskil“ Viljandi maak. tulitükivabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 40 töölisele tööd. Jõuandjaks aurumasin 16 h. j. Valmistab tulitükke kohalise turu jaoks ja väljaveoks.

Pärnu Piimatööstuseühisusele Pärnus, Jannseni tän. nr. 24-a piimatööstuse sisseadmiseks. Piimatööstus annab 6 töölisele tööd. Töötab elektrijõul mootoriga 8 h. j. Valmistab võid ja koori piimast, mida kokku ostab ümbruskonna põllumeestelt.

O/ü. „Eesti kummitööstus“ Tallinnas, Vene-Balti tehases nr. 17.-kummitööstuse sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökoda annab 10 in. tööd. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 13 h. j. Valmistab kummiplati, kontse, talde, tehnilist pehmet ja kõvat kummi, sulatisi jne.

Aug. Tuvikene Hummuli vallas, Valga maak. ajutise saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 14 töölisele tööd. Jõuandjaks lokomobiil 8 h. j. Valmistab laudu, prusse ja ehitusmaterjaali.

Jaan Isak'ile Pärnus, Jõe tän. nr. 39 fislari töökoja ja saeveski sisseadmiseks. Ettevõtte annab 30 in. tööd. Jõuandjaks on lokomobiil 40 h. j. ja elektrimootor 5 h. j. Valmistab mitmesugu fislariidid ja ehitusmaterjale.

Arthur Vitte'le Hummuli vallas, Valga maak. ajutise saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 14 töölisele tööd. Jõuandjaks lokomobiil 12 h. j. Valmistab laudu, prusse ja muud ehitusmaterjaali.

Pärnu Majandusühisusele Pärnus, Suure-Jõe t. nr. 46-f petroleumi reservuari ehitamiseks. Reservuar mohutab kuni 25.000 pd. mineraalõlisi.

A/s. „Balti poolivabrik“ Tallinnas a/s. „Dvi-gatel“ vagunehituse tehase ruumes niidi poolivabriku sisseadmiseks ja seal töö algamiseks. Ettevõtte annab 60 töölisele tööd. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 75 h. j. Valmistab niidipoole (rulle) peaaesjalikult väljaveoks.

Peter Vaher'ile Taagepera vallas, Valga maak. ajutise saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 12 in. tööd. Jõuandjaks lokomobiil 12 h. j. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjaali.

A/s „Türi paberi- ja puupapivabrik“ Türil, Järva maakonnas, paberivabriku kahtlamaja ümber-ehitamiseks. Suurendatud kallamajasse seab vabrik uue 300 ruutmeetrilise küttepinna aurukaia üles.

Paul Pentson'ile Järva-Jaani alevis, Järva maak. saeveski ja jahuveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Ettevõtte annab 11 töölisele tööd. Jõuandjaks lokomobiil 12 h. j. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjaali ja jahvatab vilja.

Tallinna Aktia Pank on oma läinud tegevusaasta puhtakasuga Emk. 4,2 milj. lõpetanud. Tulud Emk. 23,0 milj. (saad. 0/0 - 8,6, komisjon - 14,1, muud - 0,3) - kulud Emk. 18,8 milj. (makstud 0/0 - 5,5, kustutatud võlad - 7,3, muud - 6,1). Peakooolekul otustati puhtakasust määrata (milj. Emk.): dividendiks - 1,5 (5/0 aktsia pealt), tagavarakapit. - 0,4, amortisats. - 0,7, riigimaksudeks - 0,5, tantsimideks - 0,7, gratifikats. - 0,4.

Järgnevad panga läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22
Kassa ja jooksvad arved			
teistes rahaasut.	10,5	5,7	4,8
Väärtpaberid	0,3	1,2	1,2
Laenu ja vekslid	137,4	68,9	45,8
Korrespondendid	46,0	7,7	3,3
Liikumata varandus	12,9	12,9	8,9
Liikuv varandus	0,3	0,3	0,3
Passiva.			
Kapitaaliid (põhikap. - 30,0, tagav. - 0,4)	30,4	30,4	30,2
Konto-korrent ja hoiu-summud	148,9	36,0	26,2
Korrespondendid	7,2	11,0	2,1
Rediskont	16,4	16,1	2,2
Puhaskasud	4,2	-	3,4

Bilans ühes teiste arvetega 259,3 103,2 74,2

Bestimaa põllusaaduste ümbertöötamise o/ü. „Viru“ on oma läinud tegevusaasta puhtakasuga Emk. 4,2 milj. Emk. 3,6 milj. vastu 1923. a. lõpetanud Brutto-tulud Emk. 48,9 m. - kulud Emk. 44,7 milj. Peakoooleku otsuse põhjal 19. apr. s. a. jagati puhaskasu järgmiselt (milj. Emk.): dividendiks - 1,5 (10/0 või 50 marka aktsia pealt), amortisatsiooniks - 1,5, tagavarakapitaaliks - 0,2. Äriseis 31. deis. 1924. a. Emk. 44,4 milj. Debitoride ja vekslite arved on võrreldes läinud aastaga Emk. 9,1 milj. võrra suurenenud; pea sama suuri tõusu näitab ka äriseis.

Järgnevad osatühisuse läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved			
pankades	0,4	1,4	1,9
Debitorid ja vekslid	12,8	3,7	4,9
Liikumata varandus	10,6	10,6	9,4
Liikuv varandus	11,9	9,7	7,2
Kaubad ja materjaalid	7,6	7,6	7,0
Passiva.			
Kapitaalid (põhik. - 15,0, tagav. - 5,9, amorts. - 3,9)	24,8	16,4	15,1
Kreditorid ja vekslid	15,3	12,8	10,2
Kasu	4,2	3,6	5,0
Bilans ühes teiste arvetega	44,4	33,0	30,3

Ühendatud saapa- ja nahavabrikud a/s läinud tegevusaasta kulude ja tulude arve näitab puhaskasu Emk. 5,0 milj. (tulud - 49,3, kulud - 44,2). Puhaskasu jaotust avaldatud aruanne ei sisalda. Äriseis 31. deets. 1924. a. Emk. 217,4 milj. Aruannet eelmise aasta omaga võrreldes, leiame, et aktiivas valmis- ja poolvalmis saaduste, liikumata ja liikuva varanduse arved on suurenenud kreditoride ja vekslite arvel. Järgnevad a/s läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa	1,5	1,2	3,5
Debitorid ja vekslid	50,3	51,5	23,7
Valmis- ja poolvalmis-saadused, tooresained ja materjaalid	99,4	94,7	100,3
Liikumata varandus	20,0	15,7	15,4
Liikuv varandus	44,9	34,4	35,8
Passiva.			
Kapitaalid (põhikapit. - 40,0, tagav. - 0,6, amorts. - 7,4)	48,0	47,6	43,0
Kreditorid ja vekslid	162,6	148,6	124,2
Puhaskasu	5,0	0,6	11,1
Bilans ühes teiste vähemate arvetega	217,4	197,9	178,8

Ärikalender.

6. juunil.

Eesti kunst- ja kodutööstuse o/ü „Meie Kodu“ korraline peakoosolek kell 5 p. l. Lembitu t. 4-8.

7. juunil.

Likööri ja napsivabrik o/ü „Kask & Ko“ Valgas, osanikkude korraline peakoosolek kell 11 e. l. Valgas, Härrade t. 11 vabriku ruumes. A/s „Räpina paberivabriku“ aktsionäride korraline aasta-peakoosolek kell 11 e. l. advokaatide büroo ruumes, Tartus, Suurturg 3.

Tähtsamad vähempakkumised.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond, Tallinnas, Tehnika t. nr. 16-a, tuba 18 - kinnisel - 19. juunil s. a. - 40 tonni pükside määreõli ja 8 tonni tsilindriõli.

Uued seadused ja määrused.

Määrus raudtee veotariifi nr. 12 muutmise kohta. Vabariigi valitsuse poolt 1. aprillil 1921. a. kinnitatud veotariifi nr. 12 („R. T.“ nr. 77 - 1921. a.) muudetakse järgmiselt: Tariifi III jaos kaubanimetus „Ölu“ viiakse üle III klassist I klassi.

Käesolev määrus hakkas maksma 25. maist s. a. (R. T. nr. 87/88-1925. a.)

Lüha ja lihasaaduste väljaveo määruse täiendamise määrus on avaldatud „R. T.“ nr. 87/88 1925. a.

Isiklikud teated.

Maksujõuetuks tunnistamine. Johann Piip kaubandusliselt maksujõuetuks tunnistatud.

(R. T. nr. 87/88.)

Abieluvaranduse lahutamise lepingud: Villem Nuut ja Alviine Nuut sünd. Sündt; Peeter Jaani p. Nugis ja Anna Ennu t. Nugis, sünd. Johanson; Ado Hansu p. Jäärats ja Helene Märdi t. Jäärats, sünd. Saks. (R. T. nr. 89/90 - 1925.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	9-15 apr.	16-22 apr.	23-29 apr.	30. apr. 6. maini.	7-13. maini.	14-20. mai.
Teravilja ja jahu	11	125	90	95	47	134
Kartulid	18	161	78	90	70	26
Elus loomi	43	95	128	104	89	71
Linu ja fakku	1	4	6	8	9	15
Põletispuid	96	350	327	367	253	235
Muud metsa-						
materjali	96	549	529	617	564	603
Põlevkivi	39	138	103	259	295	297
Turvasi	6	2	—	—	4	—
Tsementi	9	111	64	49	71	87
Lupja	3	14	18	24	21	11
Muud erakaupa	414	1112	922	1263	1130	1112
Kokku	736	2661	2265	2876	2553	2591
Raudtee veod	86	314	324	353	400	342
Kokku laadit.	822	2975	2589	3229	2953	2933

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaalt sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	9-15 apr.	16-22 apr.	23-29 apr.	30. apr. 6. maini.	7-13. maini.	14-20. maini.
Teravilja ja jahu	3	2	2	1	—	—
Kartulid	34	151	117	16	59	14
Põletispuid	64	120	164	57	191	124
Metsamaterj.	224	442	549	505	511	474
Linu ja fakku	9	—	1	2	2	10
Põlevkivi	54	88	74	50	85	104
Turvasi	2	2	—	—	1	—
Muud erakaubad	164	190	340	307	188	273
Kokku	1029	575	995	1247	1037	999

Turu ülevaated.

Linaturg.

Vaatamata senise vaikuse peale linaturul tuleb aprilli viimast poolt ning maikuud lugeda elavamaks ühestki eelmisest kuust. Kuid ka viimastel kuudel liikus terve tegevus ostude ümber, mis tehti jooksvalt ja silmapilksete tellimiste täitmiseks. Suurematest ostudest tagasihoid on seda loomulik, et töösturitel kindel soov oodata hindade langemise madalamat pinda, mis nende arvates veel kätte jõudnud pole. Sarnase poliitika ja olukorra juures pole lootatavat tegevust enne septembri-oktoobri kuud. Ei aita, mõistagi, seisukorra parandamiseks üksikud katsed hindasid üles viia, nagu Läti-Vene kokkulepe: majanduslise liikumise vastu võitlemiseks on üksikud lepingud jõuetud. Et sest majanduslisest liikumisest ja ta jõust mõistet saada, vaja ainult meele tuletada läinud

deitsembriist saadik kestvat reaktsiooni tagasiminekut kaubanduses ja tööstuses. Linase riide tellijad on tagasi võtnud tellimised lootuses, et hiljem paremaid tingimisi saab; ketrusvabrikute seisukord on halvemad kudemajade omast, sest et nad sunnitud hindu vähendada suuremal määral kui see sünnib tootesainetel ning tegelikult sünnib kõnaga müük igal pool praegu alla oma hinda. Belgias ja Prantsusmaal on seni olematu depressioon ja lõnga müüakse nii madala hinnaga, et Saksamaa kudumisvabrikud kasulikumaks peavad Prantsusmaalt seda osta. Selle tagajärjel sulgusid Saksamaa ketrusvabrikud oma ukсед. Inglismaal jälle mõjus halvavalt järsk hüpe kuld-pariteedile. Ainus abi loodetakse tulevat Ameerikast, kus raha külluses.

Tulevasest lõikusest on halvad teated: palju vihma ja jõed tungivad kallastest üle Inglismaal ja Euroopas. Belgias tegi Courtrai piirkonnas maru rääkimata hävitustööd, tekitades miljonid frangid kahju, viies tuhanded kilod linu leo-aukudest. Lys piirkonnas takistas ülejooksnud jõgi linu jõest välja võtta ja määndas selle, sest praegusel sesoonil ei tohi lina üle 12 päeva vees olla. Samuti ei suudeta midagi päästa leo-aukude ja kuivamisel olnud linast, mis suure maa peale laiali paisatud. Äärmisel juhtumisel saaks ainult õige halva kvaliteeti lina. Katastroof ise tõi enesega kaasa kestva seisaku kohaliku tööstusse, milles ligi 1300 väikest ettevõtet 12.000 töölisega. Et suurem osa neist väike-ettevõtjad, kes oma vaba kapitali täielikult mahutanud linade alla, siis ei teata kuidas nad sellest hävitusest üle suudavad saada.

Ülalloodud sündmus ühes viimaste kuulustega, et Venemaa linade saak oli suurelt ülehinnatud, peakisid küll linahindade tõusuks mõju avaldama, kuid viimase ajani võib linahindades konstateerida ainult langust: Schvanneburgil, näiteks, kuu jooksul 19⁰/₀, BKKO - 25⁰/₀.

Vene linades oli suurem müük, ligi 2000 tonni, alla kokkuleppe hinda. Üldse võetakse nüüd juba kokkulepet kuulduksena, millel tõeline põhi nõrk; meie tuleme selle juure veel kord tagasi. Langus Vene lina hinnas on tõesti suur:

	Mandril	Inglismaal
14. apr. maksis BKKO -	£ 118 tonn	£ 115 tonn
27. " " " " "	" 107 " "	" 105 " "
6. mail " " " " "	" 100 " "	" 100 " "
13. " " " " "	" 96 " "	" 100 " "
20. " " " " "	" 94 " "	" 95 " "
27. " " " " "	" 88 " "	" 93 (22.V.25.)

Inglismaa teadatel olla Venel veel 67.000 tonni vinu tagavaraks.

Eesti ja Läti linadel maksab samuti langus hinnas:

	Mandril.		Schvanneburg	
14. aprillil	£ 114	tonn	£ 114	tonn
7. mail	" 105-6	" 100-4	" 103-4	tonn
14. " "	" 100-98	" "	" 100-98	" "
20. " "	" 98-6	" "	" 98-6	" "
27. " "	" 93	" "	" 93	" "

	Inglismaal.			
	Schvanneburg.	Riia-Liivi	Võru-Petseri	Pärnu,
	ja Hoffid,			
14. apr.	£ 114	£ 112	£ 115/3	£ 110
7. mail	" 105-6	" 100-1	" 100-96	" 90
14. " "	" 105	" 100-3	" 99	" —
20. " "	" 100-98	" 96-3	" 98	" —
27. " "	" 80-2	" "	" "	" 85

Lina sissevedu Inglismaale kolme esimese kuu jooksul tänavu ulatab 16.475 tonni peale; sellest märtsis 2,785 tonni. Sissevedu jaguneb müüjate suhtes järgmiselt (esimese veerandi ja märtsikuu arved tonnides):

	1914. a.		1924. a.		1925. a.	
	1 veer. märts	1 veer. märts	1 veer. märts	1 veer. märts	1 veer. märts	1 veer. märts
Venest	24.825	6661	656	647	3.272	—
Eestist	—	—	845	220	1.691	537
Lätist	—	—	1941	424	5.156	744
Belgiast	5.554	—	3801	905	4.718	1245
Hollandist	618	—	957	479	589	115
Mujalt	194	—	1139	503	1.049	144
Kokku	31.191	9655	9369	3178	16.475	2785

Järeldusena näeme, et tänavu Inglismaa ligi kaks-korda enam lina ostnud kui eelmisel aastal. Eesti osa kasvanud samuti kahekordseks, kuna Läti müük 2¹/₂ kordne ja Vene oma ligi viiekordne. Lätile, mis seni suurem importöör ja mis isegi Hollandist ette läinud, tekib võistleja Venemaal. Kuid Venemaa poolt märtsi müüki polnud põhjustel millest ennetamalt kirjutatud.

Rahaturg.

Eesti Panga arvetes suurenes aruande nädalal kassa 36 milj. marga võrra viies liikvel olevate rahamärkide hulga 3.305,5 milj. peale alla. Välisvaluuta arved osutavad 1 miljoniist tõusu, millest võib järeldada suuremat välisvaluuta juurevoolu mis suutis katta küllalt hoogsat nõudmist. Kullakattteks kuuluv välisvara ulatab 1.039,7 milj. mk. peale ja kätte protsent suurenes nädala jooksul 31,07⁰/₀ pealt 31,45⁰/₀.

Laenu arvetes suurenesid diskonteeritud vekslid 3,2 milj. mk., kindlustatud laenu 8 milj. võrra, kuna välisvaluuta vekslid 20 milj. mk. võrra kahanesid, nende tähtpäevadel välisvaluuta arvele ülekantuna. Hoiusummad kasvasid 14 miljoni marga võrra, kuna riigikassa arve vähenes 26 milj. marka.

Eesti panga äriseis.

	Miljonites markades.				
	23.V.	15.V.	7.V.	30.IV.	30.IV.
	1925.	1925.	1925.	1925.	1924.
Aktiva					
Kassa	944,4	908,6	875,5	787,2	863,4
Kuld, hoiusummad väljam. ja välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustused.	629,4	628,4	662,9	751,5	524,8
Sell. „Loro“ debet	129,0	129,0	129,0	129,7	220,4
Välisvaluuta vekslid	262,7	282,7	290,7	274,2	463,9
Diskont. vekslid	1.639,2	1.636,0	1.595,4	1.575,5	1.695,6
Mittes. kindlustatud laenu	4.086,5	4.078,3	4.141,0	4.139,9	3.591,2
Sellest akkred. ja gar. laenu	652,4	634,1	655,1	676,5	815,1
Passiva					
Kapital ja tagavara kapitalid	398,0	398,0	398,0	398,0	325,0
Pangatahed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoiusummad	3.954,8	3.940,7	3.962,3	3.856,9	3.426,1
Sellest riigik. hoiusummad	2.445,3	2.471,8	2.536,3	2.586,4	1.877,0
Akkreditiivid ja garantiid	544,0	527,2	537,5	558,8	809,7

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.	
	2. VI	23. V	2. VI	2. VI	23. V	2. VI	29. V	19. V	29. V	2. VI	23. V	2. VI
Naelsterling . . .	-	-	-	16.265	18 165	18.16	172.05	192.85	193.15	4.3225	4.8608	4.86
Dollar	4.3087	4.861	4.865	3.775	3.7375	3.735	39.85	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank . .	87.30	95.20	98.30	18.70	19.10	18.525	208	207	200,5	-	-	-
Helveetsia frank . .	-	-	-	66.45	72.30	72.325	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon . . .	16.26	18.16	18.16	-	-	-	10.60	10.69	10.635	-	-	-
Soome mark . . .	172.12	192.75	193.16	94.475	94.30	94.15	-	-	-	Praaga		
Daani kroon . . .	25.635	25.835	25.95	63.50	70.25	69.90	672	746	749			
Hollandi gulden . .	11.547	12.0913	12.2813	141.10	150.30	150.05	14.93	15.98	15.98	1924 a.	1925. a.	
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	10.50	10.65	10.65	2. VI.	23. V	2. VI.
Kuld per unts. . .	95/10	81/11,25	84/11.5	-	-	-	-	-	-	9	9	9,05

100 Eesti marka Berliinis 22. mail 1925. a. - 1,123
 28. " " - 1,113
 29. " " - 1,121
 Londonis 22 mail " - 1,845 mk. üks £.
 30. " " - 1,845

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. i. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

„Kui Euroopa riigid pöörduvad lihtsalt tagasi kulla standardile, vaba kulla impordiga ja ekspordiga, kulla jaotus ilmas sünniks automaatselt: kuld voolaks turule kus ostujõud suurem . . .” Niisugune lihtne oli Ameerika Ühisriikide senati rahandus-komisjoni aruanne, ja olles ise suurte kulla tagavarade omanikud maal, kus ostujõud kõrgem, näis ameeriklastel kulla tsirkuleerimine äärmiselt lihtne olevat. Kuid kehvad Euroopa riigid peavad ostujõu loomiseks oma juures laenudega Ameerikast alles kulda importeerima. Nii on Norral 33 miljoni dollarilise laenu Blairgrupi juures New-Yorgis käsil, mis määratud Norra krooni pariteedile viimiseks. Viimane on ligi 35% alla pariteeti, kuid see suur eemalolek pariteedist ei näi selle sammu ettevõtmist kohutama, pealegi, kui väliskaubanduse ja maksubilansid seda aktsiooni soodustavad. Nähtavasti tahetakse järskuse krooni pariteedile viimisega ära hoida, nagu Saksamaal, neid suuri kursikahjusid, mis järkjärguline kestev deflatsiooni aegjärk enesega kaasa toob.

Vasitudisena sarnasele poliitikale on Rumeenia valitsuse ja riigipanga oma Seal uuendades keskpanga emissiooni eesõigust, tehti pangale ülesandeks lew revaloriseerimine Londonis aja kestel, mis ulatab 15 aastast kuni 20 aastani.

Rootsi riigipangale tõi suurt kergendust Rootsi krooni hoidmises Inglise panga üleminek pariteedile. Interventsiooni kullamüügile riigipanga poolt, mis ligi 40 milj. kroonini ulatab, on nüüd lõpp. See kergendus avaldub varsti ka valuuta kurssides, kuna nüüd seda veel suurem protsentide tasumine Ameerikale väljendada ei lubanud. Praegu dollar Stockholmis 3.735 endise 3.74 vastu ja kroon Londonis 18.16.

Naelsterling tõusis läinud nädalani 4,865 dollari peale, kuna 2. juuni kurs 4,865 näitab, seega tuntuvat edasiminekut. New-Yorgis oli 2. juuni kurs 4,86 ja Stockholmis 18.16.

Prantsuse frangid osutavad uut kiiret langust. New-Yorgis noteeriti 27-dal mail dollar 20.02 franki, mis 1924. a. juunist saadik kõrgem kurs. Londonis hinnati \$ 27-dal 97.35 ja 2. juunil 98.30 ning Stockholmis 18.17-18.75. Langemise põhjuseks on peaaegu poliitilised - julgeoleku küsimuses lahku minek Inglismaaga, sõjaaegsete laenude küsimuse lahendamine, mis pääsematult lahendamisel riigi eelarvet raskelt koormama saab, pikaldaseks venis Marokko-operatsioon. Oma uute maksude suurendamisega pole uus rahaminister midagi suutnud teha.

Kiiret halvenemist elab üle Itaalia liir, mis pike-mat aega 115 ümber kõikus. 2. juunil koteeritakse Londonis 122.85 kuna mai lõpul see 121,9 ja mai algul 117,60 oli. Liiri kursi langus on süüdi välis-kaubanduse bilansi tuntuvalt halvenemine (sissevedu I veerandil 6489 milj. - 4003 miljoniilise väljaveo vastu).

Eesti mark tõusis Praagas 9 pealt 9.05 peale.

Öiendus. „Eesti Majanduses“ nr. 21 lhk. 350 ilmunud reisijate laevade tabelis on kirjutatud, et aurulaev „Ariadne“ oma reisir Stettini sõidab Tallinnast kell 19 välja. Tema ärasõidu aeg on tõelikult kell 18.

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Heeringad Norra Sloe	tünn	—
Ingl. ja Ameerika sort.	pd.	870—890	Liha, sea, I. sort	pd.	1980—2000
" " söre Ameerika	"	900—	" looma, I. sort	"	1160—1260
"J. Puchk ja Pojad" suurveski			Pekk, eksport. I s.	"	—
saadused. Hinnad arvatud 50			Heinad, aasa	vaguniviisi	"
klg. eest ühes valge puuvillase			Õliskoogid, linaseemne	"	330
kotiga:			" palmi	"	305—
Patent rukkipiül	50 kg.	1850	" päevalille	"	—
Manna	"	2975	" soja	"	240—255
Söre saiajahu	"	2775	Nisukliid	"	—
"Eesti parem" saiajahu	50 kg.	2775	Rukkikliid	"	—
"Kalev"	50 kg.	2675	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54
"Kungla"	50 kg.	2575	" Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25
"Sampo"	"	2475	Lina, Liivi R.	pd.	2400—
"Taara"	"	835	" Petseri	"	2700—2800
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			" Tartu	"	2500—2550
nisu, pehme	pd.	850—900	Lina, Võru	"	2600—2650
" söre	"	950—	Lina seemned, õli 87½% basis fr. Tall.	"	—
" pehmed, teised sordid	"	—	" külvilvi 98%	"	—740
" I sort	"	—	Takud, Cödilla I.	"	—
Rukki jahud	"	390—410	" II.	"	—
"	"	—	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	50—51
"	"	530—560	" Newcastle	"	49—50
Nisu, Vene	"	—	" sepa	"	52—53
Rukis Eesti	"	—	Koks, valu	"	70—75
" Vene,	"	—	" gaasi	"	85—
" Ameerika	"	370—375	Põlevkivi, I. sort	"	10
Kaerad, toidu, Eesti	"	350—	Põlevkivi II. sort	"	7,50
" seemne, Vene	"	400	" III. "	"	5
Odrad, Õlle	"	425—435	Raud sordi	"	265—275
Erned, rohelisted, Eesti	"	—	" kandetalad (T)	"	280—300
" Hollandi	"	590—610	" vits.	"	410—480
Riis, Burma II.	"	700—	" raud plekk	"	370—535
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	90—	" " tsingitud	"	720—760
" piirituse	"	75—80	Teras Inglis	"	—
Kartuli tärkliis „Superieur“	"	800—	" Saksa	"	—
Piim, pudelites	ltr.	17—	" nikkel	"	—
Või, meierei, eksport	pd.	3800—4000	" vedru	"	480—490
Või siseturg	"	—	" tööriistad	"	1200—1400
Margariin, väljamaa	"	1960—2240	" talla	"	—
Juust, koh. Schweitsi. Kodumaa.	pd.	2900—3000	Malm	"	170—200
Kaseiin	"	600—700	Inglitina	"	9000—9500
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	11—12	Seatina	"	1400—
" II. s.	"	10—	Vask, plekk punane	"	4000—4300
Kakao, Inglis	"	2300—2400	" valge	"	3700—4200
" Ameerika	"	1600—	Tsink-plekk	"	1700—1800
" Hollandi	"	2600—	"	"	—
Kohvi, Rio Santos	"	5400—5800	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6	"	645—655
Kohvi, Kesk Ameerika sordid	"	6000—7400	" Ameerika	"	580—650
" Mexiko	"	—	" Ameerika autoõli	"	700—980
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	" Ameerika vacuum	"	1250
" " Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	Tsilindriõli, Vene	"	950—
" " " Tseilon	"	7600—8000	" Ameerika harilik aur 280°	"	—680
" " " Moning, Hiina	"	4800—5200	" " ülekuumanud " 320°	"	1035
Suhkur "peenike valge, Saksamaa	"	—760	Põlevkivi õli	"	170—220
" Java	"	—	" pigi	"	220—
" Poola	"	—	Nafta, Vene	"	255—
" Czechoslovaakia	"	765—770	" Ameerika	"	220—230
Siirup, kartuli, B 42°	"	900—	Petrooleum, Vene	"	270—280
" " B 38°	"	—	" Ameerika	"	270—280
" " Glucose	"	900—	Bensiin, Vene	"	625—660
Sool, lahtine Saksa	"	51—52	" Ameerika	"	—
" " Hispania	"	50—	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	
" " Vene	"	54—	Pesusooda	pd.	210—220
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	3900—4200	Seebikivi 72½%, Inglis	"	560—610
" " Matfulls	"	4200—4400	Parafiin 102°—110°	"	—
" " Shotti, Matties	"	4900—5200	" 120°—134°	"	—
" " Matfulls	"	5200—5600			

Tallinna börs kursisedel

Parkimise ekstrakt	pd.	—
Väavel, öie 98%	"	—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge Saksa	"	1500—1600
" tinavalge Inglise	"	1750—1800
" ooker Prants.	"	310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)	"	—
" Tshiili	"	420
" Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—30% fr. Tallinn	"	675—
" Thomasjahuk. 100 kg. 17-18%o	"	590—
" Väävelhapu ammoniak	"	2750
" Lubja lämmastik 18%o	"	1850
" Kaalisool, 30%o, kott 6 pd. frkojaam	"	670—
" 40%o	"	840—
" Kainiit 12%o lahtine	pd.	—
" Vosvoriit, Eesti 6%o	"	—
Paber, rotatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Portland, Aseri	"	770
Krfit, toores	pd.	110
" pestud	"	118—120
Asfalt	"	130
Kivitõrv, Rootsi	"	240—270
Puutõrv, Daani	"	380—450
Lubi	"	50
Gips, tükkides frko Isborsk	"	25
" jahvatatud toores	"	35
" krohvimise, ilma kottideta	"	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	"	6500 8000
Silikat D/B/B/	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7x7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20%okaski, k. sld.	"	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa tooresnahast valmistud . pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. I sort	"	6200—6800
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. II sort	"	—
Toores nahk väiksed ja suured	"	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	"	—7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/—
" — Ghent	"	22/—
" — Dundee	"	—
" — Belfast	"	—

Takud + 0/o

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	"	—
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	sh.	38/—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundie	sh.	—

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—20/—
" — London	"	—
" — Stockholm,	Rk.	10—20

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
-----------------------------	----------	-----

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn Rk.	—9
-------------------------------	----------	----

		25. V.	27. V.	29. V.
1 dollar	O.	372,—	372,—	372,—
	M.	375,—	375,—	375,—
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1810	1811	1811
	M.	1825	1826	1826
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8.850	8.850	8850
	M.	8.975	8.975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	938	938
	M.	947	948	948
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.950	9.950	9.950
	M.	10.075	10.075	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	7000	7000	7000
	M.	7100	7100	7100
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1900	1800	1800
	M.	1940	1920	1910
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.200	15.185	15.185
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1100	1100	1100
	M.	1125	1125	1125
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1500	1480	1475
	M.	1540	1525	1510
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	6250	6285	6275
	M.	6350	6385	6375
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1855	1845	1840
	M.	1900	1890	1885
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7200	7200	7200
	M.	7300	7300	7300
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1875	1875	1875
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	53,50	53,50	53,50
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—